

Correctievoorschrift HAVO

2016

tijdvak 2

kunst

beeldende vormgeving - dans - drama - muziek - algemeen

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het bij de toets behorende correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden met inachtneming van het correctievoorschrift toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 65 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Blok 1

---

1 maximumscore 2

twee van de volgende:

- Becket wordt in de rug aangevallen.
- De ridders zijn gewapend, terwijl Becket ongewapend is.
- Er is sprake van een overmacht, twee tegen één.
- Becket wordt overvallen terwijl hij een religieuze handeling verricht / terwijl hij in de kerk is / terwijl hij aan een altaar staat.

per juist antwoord

1

2 maximumscore 1

een van de volgende:

- In het wereldbeeld van de middeleeuwse mens stond de Kerk / stond God centraal, zij geloofden dat God via een heilige wonderen kon laten verrichten.
- Voor veel (bijzondere) gebeurtenissen ontbrak een (natuur)wetenschappelijke verklaring, zodoende werden veel gebeurtenissen verklaard als een daad van God.

3 maximumscore 2

twee van de volgende:

- Becket werd beschouwd als een martelaar/iemand die opkwam en stierf voor zijn geloof. Daarmee werd hij een symbool van standvastigheid/moed en op die manier verstevigde hij de positie van de Kerk.
- Becket werd na zijn dood heilig verklaard. Deze bijzondere positie (van een door de wereldlijke macht vermoorde persoon) droeg bij aan het verstevigen van de positie van de Kerk in Engeland.
- Becket was te beschouwen als een 'Engelse heilige' (hoewel van Normandische afkomst, was hij aartsbisschop van Canterbury geweest) en kon zodoende juist de Kerk in Engeland verstevigen.
- Becket werd vermoord door 'afgezanten' van de koning, waardoor de suggestie ontstond dat de koning het conflict niet op argumenten of gezag kon winnen, maar alleen door geweld. Hierdoor leek het (morele) gelijk van de Kerk bevestigd te worden en daardoor werd ook de positie van de Kerk verstevigd.
- Het feit dat de koning boete deed verstevigde de positie van de Kerk, omdat hieruit afgeleid kon worden dat de Kerk het bij het juiste eind had en de koning fout zat.

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4 maximumscore 2

De grote gelijkens is te verklaren doordat (twee van de volgende):

- (educatieve functie) afbeeldingen / voorstellingen een educatieve functie hadden. Om de boodschap herkenbaar of makkelijk leesbaar te maken werd er vaak gewerkt volgens vaststaande beelden of motieven.
- (originaliteit) in de middeleeuwen het evenaren van de meester belangrijker was dan het tonen van eigenheid (originaliteit was geen belangrijk criterium, zodoende was er weinig sprake van vernieuwing/verandering).
- (originaliteit) in de middeleeuwen het tonen van (al te veel) originaliteit werd afgekeurd, omdat een kunstenaar zich daarmee op één lijn met God zou plaatsen.
- (leerroute / opleiding) het leren van het vak (grotendeels) verliep via het volgen / kopiëren van geslaagde voorbeelden, zodoende ontstonden veel vergelijkbare producten.
- binnen een gilde afspraken werden gemaakt ten aanzien van kwaliteit en vormgeving van producten.

per juist antwoord

1

5 maximumscore 3

- 1 juist
- 2 juist
- 3 onjuist
- 4 juist

indien vier antwoorden juist

3

indien drie antwoorden juist

2

indien twee antwoorden juist

1

indien een of geen antwoord juist

0

6 maximumscore 3

- 1 onjuist
- 2 juist
- 3 onjuist
- 4 onjuist

indien vier antwoorden juist

3

indien drie antwoorden juist

2

indien twee antwoorden juist

1

indien een of geen antwoord juist

0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 1

Grote glasvensters dienden om de hoeveelheid licht in de kerk te vergroten; (gekleurd) licht had een spirituele betekenis / werd als goddelijk beschouwd.

Opmerking

Alleen een scorepunt toekennen als zowel de functie als de daarmee samenhangende betekenis wordt genoemd.

8 maximumscore 1

Het betreft (niet de verbeelding van een Bijbelverhaal, maar) de uitbeelding van 'aardse' gebeurtenissen / er worden specifieke mensen/namen/plaatsnamen genoemd.

of

Het betreft de verbeelding van wonderbaarlijke genezingen tijdens het leven / uit de afbeeldingen spreekt hoop voor het leven nu, op aarde (in plaats van redding na de dood / in het hiernamaals).

9 maximumscore 3

- belang van pelgrimsinsigne voor de pelgrim (twee van de volgende): 2
  - Het vormde een bewijs voor het voltooiën van de bedevaart. (Het was, in geval van een strafbedevaart, nodig om te tonen aan autoriteiten.)
  - Het was nodig voor het verkrijgen van een aflaat.
  - Het zou een helende werking hebben / Het zou helpen tegen kwalen (en je kon er op een later tijdstip kracht uit putten).
  - Met een pelgrimsinsigne werd de pelgrim als zodanig herkend, dat gaf hem een bijzondere status en/of bescherming.

Opmerking

Als de kandidaat slechts een juist antwoord geeft, 1 scorepunt toekennen.

- belang voor de Kerk (een van de volgende): 1
  - De verkoop was een bron van inkomsten.
  - De pelgrimsinsignes dienden als 'reclame' voor het pelgrimsoord (verspreiding) / zorgden voor bekendheid.
  - Pelgrimsinsignes zijn het 'levende' bewijs van het belang van pelgrimages (in zijn algemeenheid).

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

10 maximumscore 1

Het raamwerk / de pelgrimstocht (die zich bij Chaucer in de eigen tijd afspeelt) is omgezet in ('realistische') klei-animatie. De vertellingen worden weergegeven door middel van (geabstraheerde) tekenfilm.

of

In de serie is elk verhaal vormgegeven in een andere tekenstijl (en in de vertellingen bij Chaucer is telkens sprake van een ander genre / een andere vertelstijl).

11 maximumscore 2

- Hier is sprake van ironie, omdat (een van de volgende): 1
  - Pardoner zelf hebzuchtig is terwijl dat nou juist is waarvoor hij waarschuwt.
  - Pardoner inspeelt op het geweten van mensen door de (in de Bijbel beschreven) zonde 'hebzucht' te benoemen, zodat men vrijgevig wordt, terwijl hij daarmee zijn eigen hebberigheid bevredigt (hij houdt tenslotte het geld zelf).
- De kritiek die hier wordt gegeven op de Kerk betreft (een van de volgende): 1
  - kritiek op de schijnheiligheid van de Kerk
  - kritiek op de hebzucht van de Kerk / kritiek op de materiële bezittingen van de kerk

Blok 2

---

12 maximumscore 1

Het uitbreken van de oorlog werd beschouwd als de start van de (verwachte en gewenste) verandering, waarbij een einde gemaakt zou worden aan de oude wereld/oude maatschappij / de zelfgenoegzame, materialistische cultuur van de burgerij.

of

Het uitbreken van de oorlog werd beschouwd als een einde aan de oude (academische) kunst en/of de start van een nieuwe toekomst of samenleving met een nieuwe (rol voor de) kunst.

13 maximumscore 2

- Brecht zag de oorlog als waanzinnig/stompzinnig/absurd 1
- voorbeeld (een van de volgende): 1
  - Dit blijkt uit de tekst waarin een soldaat die koos voor de heldendood, weer wordt opgegraven en 'klaar voor de strijd' wordt verklaard.
  - Dit blijkt uit de tekst waarin de keizer het jammer vindt dat zijn soldaat dood is, terwijl de oorlog nog niet is afgelopen.

Vraag	Antwoord	Scores
14	<p>maximumscore 1</p> <p>De cynische tekst wordt op vrolijke / 'lichte' wijze gebracht (vorm: wals, instrumentarium: draaiorgel).</p>	
15	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • maatschappijkritiek (een van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – In kapitalistische omstandigheden komt het slechte in de mens naar boven. – De maatschappij is teveel gericht op geld / bezit / de maatschappij is te kapitalistisch geworden. • voorbeeld (een van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – Om van haar schulden af te komen voelt Shen Te (vermomd als Shui Ta) zich gedwongen hulpbehoevenden af te wijzen. – Alleen door het uitbuiten van mensen kan Shen Te (vermomd als Shui Ta) slagen / kan ze veel winst maken met de tabaksfabriek. – De piloot Yang Sun wil zelfmoord plegen vanwege het gebrek aan geld en/of hij wil met Shen Te trouwen vanwege haar geld. 	<p>1</p> <p>1</p>
16	<p>maximumscore 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • voorbeelden (twee van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – De wolken staan op een stokje. – Een 'simpele' trap vormt de verbinding tussen de godenwereld en de aardse wereld. – De stad (Sezuan) bestaat uit buizen en foto's van straattaferelen. 	<p>2</p>
<p><i>Opmerking</i></p> <p><i>Als de kandidaat slechts een juist voorbeeld geeft, 1 scorepunt toekennen.</i></p>		
	<ul style="list-style-type: none"> • Brecht vond dat de toeschouwer er voortdurend aan herinnerd moest worden dat deze naar een kunstmatige constructie / een theaterstuk keek, om zo aan te zetten tot nadenken / tot kritische reflectie 	<p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
17	<p>maximumscore 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • spel (twee van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – het onderbreken van het lopende verhaal en het inzetten van een lied – het inzetten van een lied waarin de gang van het verhaal wordt becommentarieerd – het uit de rol stappen door de acteur (en het aanspreken van het publiek) – het doorbreken van de vierde wand: het televisiepubliek 'direct' aankijken <p><i>Opmerking</i> <i>Als de kandidaat slechts een juist antwoord geeft, 1 scorepunt toekennen.</i></p>	2
	<ul style="list-style-type: none"> • muziek (een van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – het afwisselend (melodius) zingen, en spreken door de acteur – het gebruik van fragmentarische in plaats van doorlopende muzikale begeleiding 	1
18	<p>maximumscore 1</p> <p>Het publiek moet zelf nadenken en niet vertrouwen op religie of goden. of De mens moet zelf zijn geweten vormen / zelf kritisch nadenken over wat goed of kwaad is.</p>	
Blok 3		
19	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • voordeel: materiaal en acteurs hoefden niet steeds verhuisd te worden, dit scheelt kosten voor de producent • nadeel: de producent moest meer investeren in publiciteit/marketing, omdat het publiek warm gemaakt moest worden om (van verder weg) af te reizen om de voorstelling te bezoeken 	1 1
20	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • muziek: De muziek werd gekoppeld aan 'negermuziek' / Afro-Amerikaanse muziek en die vond men 'primitief' / niet gepast voor blanken • dans: De bewegingen, zoals het omhoog gooien van benen en/of bewegingen vanuit het bekken (heupen/billen), werden ongepast gevonden omdat ze als dierlijk / obscene werden beschouwd 	1 1

Vraag	Antwoord	Scores
21	maximumscore 2	
	1 onjuist	
	2 juist	
	3 juist	
	indien drie antwoorden juist	2
	indien twee antwoorden juist	1
	indien een of geen antwoord juist	0
22	maximumscore 3	
	• decor of spel (een van de volgende):	1
	– Flynn gedraagt zich als een performer / vaudevillian: hij kondigt de show aan / zweept het publiek op, maakt grapjes, zingt en danst, omringd door danseressen.	
	– De vormgeving van het decor, een combinatie van rood en zwart met veel kleine lampjes, verwijst naar de aankleding van clubs in New York aan het begin van de twintigste eeuw.	
	• kostuums en/of rekwisieten (een van de volgende):	1
	– Flynn draagt een kostuum en hoed / het uitgaanstenue uit die tijd.	
	– De danseressen zijn schaars gekleed / dragen hoge hakken / maken gebruik van typische (vaudeville/burlesque) rekwisieten als verenwaaiers.	
	• dans (een van de volgende):	1
	– De dans/beweging van Flynn bestaat uit een striptease.	
	– De dans van de danseressen is sexy/verleidelijk en/of de heupen worden uitgeduwd / benen worden gewisseld.	
	– De choreografie (met een cirkel van dames rond een heer) lijkt op een choreografie zoals die in het vaudevilletheater of nachtclub gewoon is en/of kan gezien worden als een provocatieve dansact.	
23	maximumscore 1	
	Door de musical vorm te geven in 'de taal van vaudeville', worden misdaad en geweld en/of wordt de maatschappijkritiek gebracht in de vorm van entertainment/vermaak; door deze vorm wordt de boodschap bekrachtigd/geïllustreerd/onderstreept.	
24	maximumscore 3	
	• decor: Er wordt zichtbaar gebruikgemaakt van decorstukken, zoals het tafeltje / traliehek en/of de ruimte oogt als een toneelvloer, niet als een echte gevangenis	1
	• belichting: Er wordt gebruik gemaakt van spotlights / volgspots gericht op de personages	1
	• kostuum: Er wordt geen gebruik gemaakt van 'realistische' kleding die je in de gevangenis draagt, maar van theater- of musical(show)kostuums	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

25 maximumscore 1

Velma blijkt strijdvaardig / is geen weerloze vrouw die leunt op haar mannelijke advocaat. Hier wordt gerefereerd aan het feminisme / strijdbare vrouwen en/of hier wordt afgerekend met het beeld van passieve vrouwen / vrouwen die niet in staat zouden zijn om voor hun eigen rechten op te komen.

of

In dit lied wordt gespeeld met het gegeven van ongelijke behandeling: (mannelijke) rechters zouden 'weerloze' vrouwen nooit (tot de doodstraf) veroordelen / zouden 'zwakke' vrouwen lagere straffen geven (dan mannen).

Blok 4

---

26 maximumscore 2

twee van de volgende:

- Deze plattelandsgemeenschappen waren vaak betrekkelijk geïsoleerd, dus waren er nauwelijks invloeden van buitenaf waardoor de muziek had kunnen veranderen.
- De muziek van deze gemeenschappen was / raakte op den duur verweven met de identiteit ervan. Vaststaande tradities, dus ook muziek, versterken die gemeenschap, vandaar dat ze niet snel veranderden.
- In deze gemeenschappen werd de muziek beoefend door amateurs, die niet de prikkel / scholing / tijd hadden om de muziek verder te ontwikkelen.

per juist antwoord

1

27 maximumscore 2

- titel:

1

In 'dit land' (de Verenigde Staten) is er voor iedereen plaats, en er mag niemand buitengesloten worden.

of

Het land mag niet het bezit zijn van een kleine/elitaire groep en/of het is net zo goed het bezit van 'gewone' / eenvoudige mensen of boeren.

- verklaring keuze voor de traditionele folksong (een van de volgende):

1

- De folksong staat dicht bij de plattelandsbevolking / past bij de identiteit van de plattelandsbevolking.
- Deze traditionele vorm versterkt het 'wij gevoel'.
- Bij folksongs is de tekst belangrijk en dat past bij Guthry's streven om een boodschap uit te dragen.
- Het lied gaat over het platteland en daarbij past muziek van de plattelandsbevolking.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

28 maximumscore 1

Zijn gitaar was een instrument om de fascistten te bestrijden, want hij kon in zijn liedteksten een politieke boodschap uiten.

of

Hij kon het moreel van de soldaten versterken met zijn muziek en zo (indirect) bijdragen aan de strijd tegen het fascisme.

29 maximumscore 3

1 onjuist

2 onjuist

3 juist

4 onjuist

indien vier antwoorden juist

3

indien drie antwoorden juist

2

indien twee antwoorden juist

1

indien een of geen antwoord juist

0

30 maximumscore 1

een van de volgende:

- Voor liefhebbers van folkmuziek was het beschermen en voortzetten van de bestaande traditie van grote betekenis. Het publiek zag het elektrisch versterkte optreden van Dylan als een breuk met die traditie.
- Het publiek waardeerde Dylan om zijn politieke boodschap, maar toen hij – in navolging van de Engelse groepen – elektrisch begon te spelen, wekte hij bij sommigen de indruk dat commercieel succes / populariteit voor hem belangrijker was geworden dan zijn idealen.
- Het spelen op een elektrische gitaar leidde ertoe dat de zang en daarmee de tekst en de boodschap naar de achtergrond werden gedrukt, terwijl dat juist een belangrijk aspect was voor de fans van Dylan.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

31 maximumscore 3

- tekst: In de tekst gaat het over bommenwerpers die in vlinders veranderen en/of over mensen die bestaan uit sterrenstof. Dat is een boodschap waarin de vrede wordt verkondigd en/of dat zijn (hallucinerende) droombeelden / fantasie-elementen die geassocieerd kunnen worden met het gebruik van psychedelische drugs 1
- muziek (twee van de volgende): 2
  - De (hoge) solozang van Mitchell (met verder kleine bezetting/ weinig begeleiding) geeft een ijl/dromerig/vredig effect.
  - De klank van het elektrische orgel (Wurlitzer-orgel) is vervormd en klinkt mysterieus / heeft een dromerig/hallucinerend effect.
  - De achtergrondzang met (woordloze) herhaling van klanken versterkt het meditatieve effect.

Opmerking

Als de kandidaat slechts een juist kenmerk van de muziek geeft, 1 scorepunt toekennen.

32 maximumscore 1

een van de volgende:

- Het is een vreemd idee om heel persoonlijke ervaringen en gevoelens 'te verkopen'.
- Optreden voor een groot publiek kan de intimiteit / het persoonlijke in de weg staan.
- Druk vanuit managers om successen te behalen staat op gespannen voet met authentiek zijn/blijven.

33 maximumscore 2

Met deze locatie willen de makers (twee van de volgende):

- een effect van authenticiteit en/of originaliteit bewerkstelligen (minder glad of commercieel dan *The Voice of Holland*).
- een intieme sfeer creëren (minder afstandelijk / minder groots dan *The Voice of Holland*).
- het idee benadrukken dat nieuwe artiesten deel uitmaken van een langlopende traditie.

per juist antwoord

1

34 maximumscore 1

Gezien de uitvoering die ondersteund wordt door een uitgebreide begeleiding (van piano, synthesizer, basgitaar drums en backing vocals), kan gezegd worden dat hier de vermaaksfunctie de boventoon voert en niet de kritische of persoonlijke/kleine benadering.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

35 maximumscore 1

een van de volgende:

- Naast entertainment / het massale heeft het publiek behoefte aan diepgang / iets kleins/persoonlijks, dat de singer-songwriter kan bieden doordat zijn/haar teksten vaak over persoonlijke emoties gaan.
- De singer-songwriter vormt een persoonlijk/authentiek tegenwicht tegen de massaliteit/commercialiteit/technische opgepoetstheid van veel popmuziek.

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinerator in het programma WOLF.
Zend de gegevens uiterlijk op 28 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

Blok 1

- afbeelding 1 De moord op Becket, uitgebeeld op een reliekschrijn vervaardigd in Limoges, 13e / 14e eeuw
https://www.google.nl/search?q=becket,+limoges+reliiek&safe=active&biw=1920&bih=1105&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0CAcQ_AUoAmoVChMI1qadtaX7xwIVwaAUCh1GYgQp&dpr=1#imgsrc=txTGgg1d-ZCEWM%3A, laatst geraadpleegd op 16-9-2015
- afbeelding 2 De moord op Becket, uitgebeeld op een reliekschrijn vervaardigd in Limoges, 13e / 14e eeuw
https://www.google.nl/search?q=becket,+limoges+reliiek&safe=active&biw=1920&bih=1105&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0CAcQ_AUoAmoVChMI1qadtaX7xwIVwaAUCh1GYgQp&dpr=1#imgsrc=txTGgg1d-ZCEWM%3A, laatst geraadpleegd op 16-9-2015
- afbeelding 3 De moord op Becket, uitgebeeld op een reliekschrijn vervaardigd in Limoges, 13e / 14e eeuw
http://www.paradoxplace.com/Photo%20Pages/UK/British%20History/Saint_Thomas/Images/800/Small-Becket-Sept07-DP2580sAR800.jpg, laatst geraadpleegd op 16-9-2015
- afbeelding 4 De moord op Becket, uitgebeeld op een reliekschrijn vervaardigd in Limoges, 13e / 14e eeuw
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/c/c5/Becket_casket.jpg/240px-Becket_casket.jpg, laatst geraadpleegd op 16-9-2015
- afbeelding 5 Trinity Chapel, deel van Canterbury Cathedral, omstreeks 1200
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/39/Canterbury_Cathedral_Trinity_Chapel_Stained_Glass,_Kent,_UK_-_Diliff.jpg, laatst geraadpleegd op 16-9-2015
- afbeelding 6 Miracle Windows, Trinity Chapel, Canterbury Cathedral, omstreeks 1200
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/39/Canterbury_Cathedral_Trinity_Chapel_Stained_Glass,_Kent,_UK_-_Diliff.jpg, laatst geraadpleegd op 16-9-2015
- afbeelding 7 Detail uit de Miracle Windows
<http://blogs.getty.edu/iris/the-miracles-at-canterbury/>, laatst geraadpleegd op 16-9-2015
- afbeelding 8 Detail uit de Miracle Windows
<http://www.cvma.ac.uk/archive/search.do?termText=Cure%20of%20Juliana%20of%20Rochester&termKey=74374&search=Search>, laatst geraadpleegd op 16-9-2015
- afbeelding 9 detail uit de Miracle Windows
<http://www.uvm.edu/~lbrought/gilbert.gif>, laatst geraadpleegd op 16-9-2015
- afbeelding 10 Becket-insigne, omstreeks 1400
<http://www.catharijneverhalen.nl/3175/nl/abm-m02012-01-2>, laatst geraadpleegd op 16-9-2015
- afbeelding 11 Becket-insigne, omstreeks 1400
<http://www.catharijneverhalen.nl/3175/nl/abm-m02012-01-2>, laatst geraadpleegd op 16-9-2015

- afbeelding 12 *The Canterbury Tales*, animatieserie 1998
<https://venetiahawkes.files.wordpress.com/2013/10/credits052.jpg>, laatst geraadpleegd op 16-9-2015
- film 1 *The Canterbury Tales*, animatieserie uit 1998
https://www.youtube.com/watch?v=E3zUoNG_P_0, laatst geraadpleegd op 16-9-2015
- film 2 *The Canterbury Tales*, animatieserie uit 1998
https://www.youtube.com/watch?v=E3zUoNG_P_0, laatst geraadpleegd op 16-9-2015
- Blok 2
- audio 1 Bertolt Brecht, *Legende vom toten Soldaten*, 1918
<https://www.youtube.com/watch?v=o9pAPnKUBAM>, laatst geraadpleegd op 16-9-2015
- film 1 Televisiebewerking uit 1966 van het toneelstuk *Der Gute Mensch von Sezuan* van Bertolt Brecht.
<https://www.youtube.com/watch?v=zG9TofQOElo>, laatst geraadpleegd op 16-9-2015
- film 2 Televisiebewerking uit 1966 van het toneelstuk *Der Gute Mensch von Sezuan* van Bertolt Brecht
<https://www.youtube.com/watch?v=zG9TofQOElo>, laatst geraadpleegd op 16-9-2015
- film 3 Televisiebewerking uit 1966 van het toneelstuk *Der Gute Mensch von Sezuan* van Bertolt Brecht
<https://www.youtube.com/watch?v=zG9TofQOElo>, laatst geraadpleegd op 16-9-2015
- Blok 3
- afbeelding 1 Vaudeville theater, 1905
<http://community.berkleejazz.org/wp-content/uploads/2013/02/vaudeville-theatre-c1905-granger.jpg>, laatst geraadpleegd op 16-9-2015
- afbeelding 2 Vaudeville affiche, 1894
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/66/The_Sandow_Troadero_Vaudevilles,_performing_arts_poster,_1894.jpg, laatst geraadpleegd op 16-9-2015
- afbeelding 3 Vaudeville dans en zang-act, *Cameron Sisters*, ca. 1920
<https://travsd.files.wordpress.com/2012/11/follies-madeline-and-dorothy-cameron-19201.jpg>, laatst geraadpleegd op 16-9-2015
- film 1 film *Roxie Hart*, 1942
<https://www.youtube.com/watch?v=mBKJgQ44EkY>, laatst geraadpleegd op 16-9-2015
- film 2 *All I Care About is Love*, musical *Chicago*, 1975
https://www.youtube.com/watch?v=oF0l-9p_yDM, laatst geraadpleegd op 16-9-2015
- film 3 *Cell block tango*, film *Chicago*, 2002
<https://www.youtube.com/watch?v=qrrz54UtkCc>, laatst geraadpleegd op 16-9-2015
- film 4 *When Velma Takes the Stand*, musical *Chicago*, 1975, uitvoering uit 1999 door Pia Douwes
<https://www.youtube.com/watch?v=xJ4a-WQbljA>, laatst geraadpleegd op 16-9-2015
- Blok 4
- afbeelding 1 Woody Guthrie, 1943
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/e0/Woody_Guthrie_NYWTS.jpg, laatst geraadpleegd op 16-9-2015
- audio 1 Woody Guthrie, *This Land Is Your Land (Dit land is jouw land)* in een opname uit 1944.
<https://www.youtube.com/watch?v=1my1jn6QHZE>, laatst geraadpleegd op 16-9-2015

- audio 2 Joni Mitchell, *Woodstock*, 1970
<https://www.youtube.com/watch?v=cRjQCvfcXn0>, laatst geraadpleegd op 16-9-2015
- film 1 Bob Dylan, *Maggie's Farm*, Newport Folk Festival, 1965
<https://www.youtube.com/watch?v=G8yU8wk67gY>, laatst geraadpleegd op 16-9-2015
- film 2 O'G3NE, *Magic*, The Voice of Holland: Liveshow, 2014
<https://www.youtube.com/watch?v=dmEa2cotw8M&list=RDdmEa2cotw8M#t=17>, laatst geraadpleegd op 16-9-2015
- film 3 Stef, *She Will Help You Out*, Finale van De beste singer-songwriter, 2014
<https://www.youtube.com/watch?v=fIAyaWJnkzQ>, laatst geraadpleegd op 16-9-2015

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.